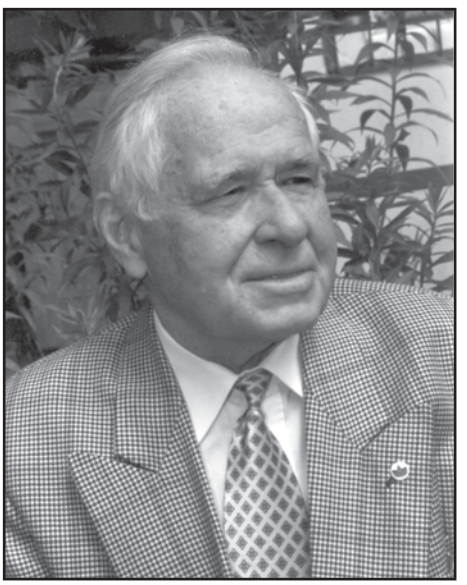
ujforum_52_j.qxp 5/31/2006 2:42 PM Page I

Búcsúzunk dr. Kerekes Jenő jogásztól, közgazdásztól, egyetemi tanárunktól (1919–2006)

FARKASNÉ IMREH MÁRIA

Bár már egy ideje mondogattuk egymásnak a szomorú hírt, hogy professzorunk gyengélkedik, mégsem hittük el, hogy a közgazdász társadalom „nagy örege” rövidesen elhagy bennünket. Az utóbbi időkben egyre nagyobb csodálattal számolgattuk betöltött éveit, s szinte hihetetlenül hangzott, hogy már 86 évet tud maga mögött.

Meleg baráti mondataival, családszeretetével, önzetlen lelkesedésével, ritka szorgalmával, kitartásával, kezdeményező- és szervezőkészségével, sokoldalúságával, mindenre nyitott gondolkodásával bennünket s szűkebb és tágabb környezetét mindig tevékenységre, munkálkodásra serkentett. Professzorunk a néha lankadó, kiábrándult vagy panaszkodó tanítványait, ismerőseit ritka egyéni példamutatással szembesítette. Nekem is gyakran emlegette, hogy soha sem tudott nemet mondani, ha valamilyen, közösségünket szolgáló feladattal bízták meg, pedig gyakran küszködött az idő véges voltával.

1919. július 13-án született Kolozsváron, a Református Kollégiumban érettségizett. 1942-ben a Ferencz József Tudományegyetem jogi- és államtudományi karán szerzett egyetemi diplomát és jogtudományi doktori címet. Rómában az 1942/43-as tanévben posztgraduális képzésen vett részt. Változatos szakmai életúttal rendelkezett. Volt törvényszéki jegyző Kolozsváron, járásbíró Topánfalván, a Magyar Népi Szövetség jogi irodájának vezetője Bukarestben, majd 1949-től a Bolyai és a Babeș–Bolyai Tudományegyetem tanára, tanszékvezetője.

Hallgatóként engem is elragadott előadásainak tiszta szerkezete, kivételesen komoly felkészültsége, abban az időben, amikor a 60-as években román nyelven újraindult a kolozsvári közgazdász képzés. Mi, akik sokszor másságunkkal küzdő diákként hozzá fordul-

ujforum_52_j.qxp 5/31/2006 2:42 PM Page II

tunk, tőle mindig számíthattunk egy emberi szóra. Akkoriban nem jutottunk hozzá anyanyelvű szakirodalomhoz sem, s Ő, jó néhány kiváló társával együtt, mindig szívesen segített nehézségeink megoldásában. Azt is tudtuk, hogy keményen megdolgoztatja a nála államvizsgázókat. Ennek a szigornak voltam én is az egyik „áldozata" és hosszú távon nagy haszonélvezője. Életelemévé vált a nevelés, a tanítás s a fáradhatatlan pedagógus, a magát sohasem kímélő ember addig volt előadó, ameddig szolgált, ameddig szükség volt rá: konzulens tanárként működött a nyugdíjba vonulása után a Sulyok István Protestáns Főiskolán, a Dimitrie Cantemir Keresztény Tudományegyetem idegenforgalmi és kereskedelmi szakán, a Gábor Dénes Műszaki Informatikai Főiskola kihelyezett tanulmányi központjában.

Megjelent egyetemi tankönyvei is széles látókörről tanúskodnak, foglalkozott a munkajoggal, az iparvállalatok szervezésével, munkagazdaságtannal és ergonómiával. Közel száz szakcikk szerzője, kül- és belföldi tudományos ülésszakok előadója és szervezője.

Az 1989-es események nagy kihívás elé állították a közgazdász társadalmat, el kellett sajátítanunk a piacgazdaság elméletét és gyakorlatát. Ehhez intézmény kellett, útmutatás, szakirodalom. Professzorunk azonnal elfogadta felkérésünket, és a Romániai Magyar Közgazdász Társaság alapító elnökeként kiváló közösségformáló képességéről tett tanúbizonyságot. 1990-ben ott voltam és láttam, amint professzorunk mozgósította volt diákjait egész Erdély területéről, a gazdasági élet legkülönbözőbb ágazataiból, s bíztatta a szakma minél magasabb színvonalú anyanyelvű művelésére. Az RMKT az ő támogatásával és biztatásával alakította meg a fiatalok szakosztályát, nívós közgazdász szakkönyvtárát s a *Közgazdász Fórum* szakmai közlönyt. Az erdélyi magyar közgazdasági kutatás beindításában is döntő szerepe volt. Közben észrevétlenül barátokká váltunk, s a tanárunknak kijáró tisztelet mellett egyre mélyebb emberi szálak fűztek hozzá. Ritka jó kapcsolatteremtő képességét is az erdélyi magyar közgazdász társadalom érdekében gyümölcsöztette.

A társadalmi és politikai élet számtalan más területén is tevékenykedett. A Magyar Tudományos Akadémia Köztestületi Tagja, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság előbb tíz évig elnöke, majd örökös tiszteletbeli elnöke, alapító és elnökségi tagja volt az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek, az Illyés Közalapítvány tudományos-gazdasági szaktestületének, tevékenykedett a kolozsvári Apáczai Csere János Baráti Társaság alelnökeként, aktívan képviselte a közgazdász társadalmat az RMDSZ-ben, és örök cserkész maradt szívében, lelkében.

Sajnos talán kissé későn, élete utolsó szakaszában értékelték tetteit. Dr. Kerekes Jenőt olyan rangos elismerésekkel tüntették ki, mint a KÖZGÁZ-díj I. fokozata (Bp., 1993) és a Magyar Közgazdasági Társaság Széchenyi István díja, a Szegedi Tudományegyetem aranydiplomával (1993), majd gyémánt oklevéllel tisztelte meg (2002), a Gábor Dénes Főiskola Emléklapot adott át neki az intézmény 2003-as jubileuma alkalmából, az Erdélyi

ujforum_52_j.qxp 5/31/2006 2:42 PM Page III

Múzeum-Egyesület pedig a Hidvégi Gróf Mikó Imre emléklappal fejezte ki tevékenységének elismerését 2005 novemberében.

A távozó dr. Kerekes Jenő pótolhatatlan űrt hagyott lelkünkben, de tovább él emlékeinkben, tanulhattunk példás életéből.

2006. május 24-én elhunyt a TANÁROM.

Kolozsvár, 2006. május 26.

(Megjelent a Szabadság 2006. május 27-i számában)

Tisztelt Gyászoló Család és Gyászoló Gyülekezet!

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nevében Búcsúzom dr. Kerekes Jenőtől, Egyesületünk alapító és elnökségi tagjától, és egyben tolmácsolom a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága részvétét a gyászoló családnak.

Egyre gyorsuló ütemben hagynak el bennünket s költöznek az Örökkévalóságba a legidősebb erdélyi magyar értelmiségi nemzedék tagjai. Azok, akik végigélték a XX század nagy politikai-társadalmi változásait, megrázkódtatásait. Akiknek a többször sorscsapással felérő változások közepette kellett szolgálatot vállalni s helyt állni a kisebbségi sorsba jutott magyarságért.

Ezek közé tartozott a most eltávozott, kiemelkedő értelmiségi pályát bejáró Kerekes Jenő jogász-közgazdász professzor. A gyakran változó helyzet kijelölte, meghatározta az egyéni életutakat. Kerekes Jenőét is, akit sokfelé szólított az élet, de aki végül is a számára legmegfelelőbb munkát és hivatást az egyetemi oktatásban találta meg. Közmegelégedésre. Ezt a munkát igyekezett összekapcsolni a tudományos kutatással, s hogy nem sikertelenül, azt számos tudományos közleménye, egyetemi tankönyve mellett szerkesztői munkássága is bizonyítja.

Mindnyájan tudjuk és érezzük, hogy 1989 óta életünk rendkívüli módon felgyorsult, bizonyosan azért is, mert úgy gondoltuk, hogy a négy évtizedes diktatúra tabutémáit is rövid idő alatt el kell végeznünk. Ebből a munkából nem kis részt vállaltak és vállalnak az újjászervezett régi magyar intézmények. Köztük az Erdélyi Múzeum-Egyesület, amely négy évtizedes kényszerszünet után 1990-ben újrakezdte működését. Elkerülhetetlen volt, hogy egy olyan nagy tapasztalatú s magyar közösségi célokat felkaroló egyetemi tanár, mint Kerekes Jenő részt ne vállaljon ennek a nagy múltú egyesületnek az újjáélesztésében és munkájában. S valóban, Jenő bátyánk évek óta elnökségünk cselekvő tagja volt. Hűsége és

ujforum_52_j.qxp 5/31/2006 2:42 PM Page IV

érdemei elismeréseként az EME elnöksége az elsők közt nyújtotta át neki a gróf Mikó Imre diplomát és emlékérmet. Egyesületünk elnökségében munkatársam volt, s bizony sokszor kellett egy-egy nehéz kérdésben hosszasan tanácskoznunk, és elmondhatom, hogy az Ő jelenléte, a körülményeket mindig higgadtan mérlegelő javaslatai nem egyszer segítettek megtalálni a nehézségből kivezető utat. Kerekes Jenő a közéleti munkát éppen olyan komolyan vette, mint az egyetemi tanári teendőit. Ezt láttuk a Magyar Közgazdász Társaságban és az EMÉ-ben is. Nem mindenkiről mondható el az, amit a tőlünk most eltávozottról nyugodt lelkiismerettel kijelenthetek: szolgálatkész személyiség volt, ahol szükség volt rá és megszólították, sietett odamenni. Magam mintegy másfél évtizede ismertem közelebbről Jenő bátyámat és élvezhettem szívélyes barátságát. Ezekben a vajúdó, nehéz években bőven lett volna és volt okunk az elégedetlenségre, az elkeseredésre, aggódásra jelenünk és jövőnk miatt, és be kell vallanunk, sokan vannak, akik beérik panaszkodással, de Jenő bátyánk nagyon távol állt tőlük. Ő a cselekvés útját választotta, idejét és erejét a napi teendők végzésére, a halaszthatatlan feladatok teljesítésére összpontosította.

Kiemelkedően hosszú s hasznos élet volt az övé, amiért most koporsójánál szívből köszönetet mondunk.

Isten veled Jenő bátyám, pihenésed legyen csendes, emléked pedig háborítatlan.

(Elhangzott Kerekes Jenő ravatalánál Egyed Ákos, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke részéről)

Tisztelt gyászoló család, rokonok, barátok, régi kollégák, tanítványok, ismerősök!

Mindnyájan tudjuk, hogy az élet szerves része a halál, és az mindnyájunk életében biztosan be is következik. Azt is tudtam, hogy Jenő bácsi már meghaladta a 86. évét, mégis megdöbbentett a halálának a híre, és mélyen elkeserít az a tudat, hogy Ő már nincs közöttünk, nem fordulhatok hozzá többé tanácsért, biztató jó szóért.

Több mint 40 év telt el azóta, hogy először találkoztam Dr. Kerekes Jenővel: voltam tanítványa, majd hosszú éveken át tanszéki munkatársa; nyugdíjba vonulása után együtt dolgoztunk a Romániai Magyar Közgazdász Társaságban és az Erdélyi Múzeum-Egyesületben.

Amit leginkább becsültem, csodáltam Jenő bácsinál, az a felelősségtudata volt, és az a törhetetlen hite, hogy becsületes, kitartó munkával megváltoztatható ez a világ. Ezt vallotta a legsötétebb 80-as években is, amikor mi, a tanszéken dolgozó fiatalabbak, teljesen ki-

ujforum_52_j.qxp 5/31/2006 2:42 PM Page V

látástalannak éreztük a helyzetünket. Soha sem hallottam panaszkodni, mindig a kiutat, a megoldást kereste, és erre a pozitív hozzáállásra nevelt bennünket is.

Nemcsak fiatal jogászként, de utolsó éveiben is életkorát meghazudtoló lelkesedéssel és energiával vett részt a közösségi munkában, erre biztatatott mindnyájunkat, nem csak szóval, de elsősorban személyes példájával.

Jenő bácsi vezető egyéniség volt, de számára sohasem a hatalom, hanem a szolgálat volt a fontos. Az utóbbi másfél évtizedben lelkesen és hozzáértően irányította a Romániai Magyar Közgazdász Társaságot, képviselte a szervezetet itthon és a határokon túl is, megbecsülést, elismerést szerezvén a Társaságnak

2000 őszétől, amikor a Babeș-Bolyai TE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karán beindult a magyar nyelvű képzés, Jenő bácsi volt az, akitől tanácsot kérhettünk a magyar tagozattal kapcsolatos kérdésekben. Még nemrég is, április utolsó napjaiban, a nálunk tanító Bokros Lajossal látogattuk meg és beszélgettünk hosszasan a tennivalókról.

Dr. Kerekes Jenő mindvégig az erdélyi magyar szellemi élet meghatározó egyénisége volt és az is marad. Ő elmondhatta Horatiusszal: NON OMNIS MORIAR, mert ő valóban nem fog egészen meghalni, élni fog, nem csak családja emlékezetében, de mindazokéban, akik ismerték és becsülték, azért, ahogyan élt és dolgozott, ezért pedig köszönettel és hálával tartozunk.

Végezetül szeretném a Babes-Bolyai TE. Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kara vezetősége és az ott oktató tanárok és magyar diákok nevében őszinte részvétünket tolmácsolni a gyászoló családnak, amelynek fájdalmában osztozunk.

Nyugodj békében, drága Jenő bácsi.

(Elhangzott Kerekes Jenő ravatalánál Vincze Mária, a Kolozsvári Babeș–Bolyai Tudományegyetem Közgazdasági Karának dékánhelyettese részéről.)

Kedves gyászoló család!
Tisztelt gyászoló gyülekezet!

Dr. Kerekes Jenő, Jenő bácsi, professzorunk, vezetőnk, barátunk! Hihetetlen, de itt állunk koporsód mellett, hogy végső búcsút vegyünk Tőled. Tőled, akit az Ég olyan erővel áldott meg, hogy hosszú éveken át mindig bámulatos fiatal lendülettel tanítottál, szerveztél, vezettél, fáradhatatlanul cselekedtél nemes nevelői munkádban. Tanítványaid, közgazdászok és jogászok, több mint egy félévszázadon át haszonélvezői lehettek széleskörű szaktudásodnak, gazdag vezetői-szervezői tapasztalataidnak. Tanítványként, munkatársként, barátként mondhatom, hogy a köz és a családod iránti felelősségtudatod páratlan, példa-

ujforum_52_j.qxp 5/31/2006 2:42 PM Page VI

értékű, kisugárzásod mindig hatással volt azokra a szerencsésekre, akik közeledben lehettek az idők során. Sokakkal együtt én is oda tartozom egyetemista koromtól fogva.

Változatos nevelői életutadon, fiatal értékeket ápoló, egyetemi oktatói munkásságod idején az egyetemet végzettek sokasága vihette magával az általad gyűjtött és önzetlenül átnyújtott tudás nektárját.

Sokra értékeli a világ tudományos kutatói tevékenységedet, amellyel bővítetted, gazdagítottad tudásunkat és a szakmát. Könyveidet, szaktanulmányaidat, tanulmánykötetekben, szakfolyóiratokban megjelent írásaidat, számos egyetemi tankönyvedet forgatták a múltban és forgatják és jövőben a tudásvágyó egyetemisták és gazdasági szakemberek. Gazdag közírói tevékenységed számottevő és jelentős a közgazdasági szakmai tudást elsajátítani óhajtók számára.

Tudományszervezői tevékenységed, közéleti tevékenységed felülmúlhatatlan, a közjóban végzett munkában sosem lankadtál. Megállíthatatlan lendülettel, hozzáértéssel vettél részt a Romániai Magyar Közgazdász Társaság termékeny, sikeres munkájában a megalakulásától kezdődően szinte napjainkig, előbb annak elnökeként, majd tiszteletbeli elnökeként. Köszönjük azt az áldozatkészséget, amelyet társaságunk élén tanúsítottál 16 éven át az erdélyi magyar közgazdász társadalom haladásában. Közösségformáló erőd záloga lett egy sikeres szakmai szolidaritásnak. Nem feledjük, és igyekszünk példát venni, ahogy tisztségviselésedben bármilyen felelősséget vállalva lelkiismeretességről, pontosságról, igényességről, segítségakarás- és nyújtásról, szakszerűségről tettél mindig bizonyságot és voltál a náladnál fiatalabbak számára példamutató. Tudjuk és tudják társaságunk fiatal közgazdászai is, hogy mindig szívvel támogattad őket és mellettük voltál. Társaságunk hasznára kiváló szakembereket és barátokat vonzottál körénk nemcsak itthonról, de külföldről egyaránt. Jól sáfárkodtál nemcsak saját, de közös dolgainkban is.

Végtiszteletünket rójuk le és tisztelgünk előtted, az előtt az ember előtt, aki egy egész életúton át nagy munkabírásával, a közösség iránti áldozatkészségével és elkötelezettségével örökre megnyerted szimpátiánkat és irántad érzett tiszteletünket. Úgy érezzük, hogy sohasem hagytál el bennünket, még most sem, mert ott marad kiváló egyéniséged szelleme örök emlékezetünkben.

Elmúlhatatlan tisztelettel, szívünkben pótolhatatlan űrrel, mélyen őrizzük azt az emléket, amit gazdag életed során ránk hagytál. Minden tisztelőd, tanítványod, munkatársad, barátod és a közgazdász társadalom nevében kívánom: Isten nyugtasson professzorunk! Derűs, nyílt tekinteted, amit mindig magunk előtt fogunk látni, biztassa vigasztalódásra hozzátartozóidat, közeli barátaidat, enyhítse fájdalmukat. Mindenki Jenő bácsija, pihenj békében!

(Elhangzott Kerekes Jenő ravatalánál Somai József, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság elnöke részéről.)